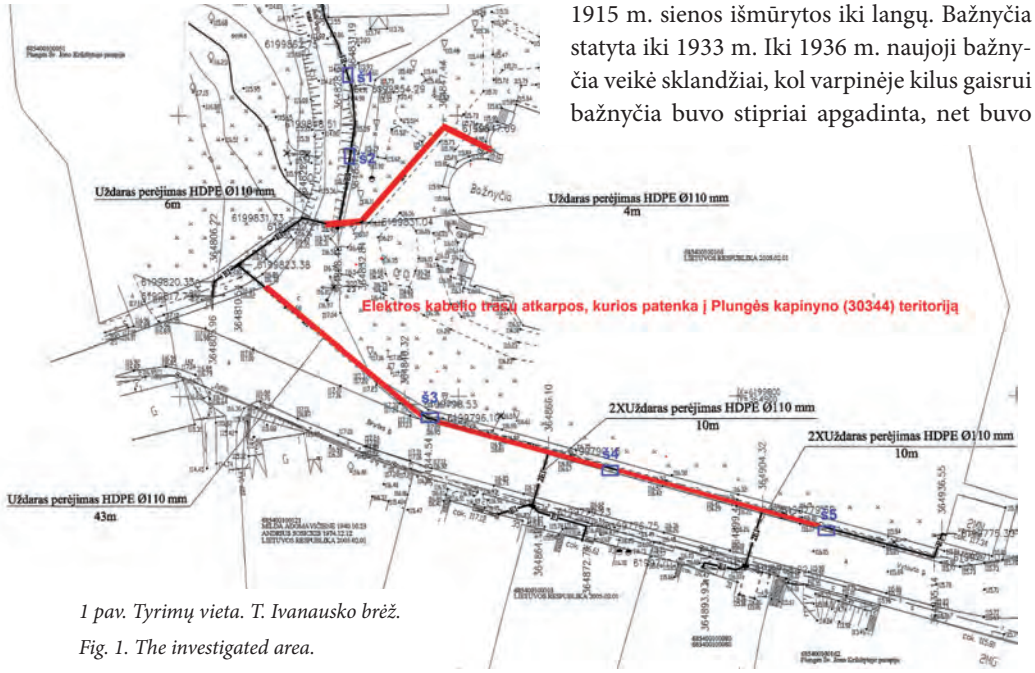
Test pit 5 was excavated in the part of the basement erected in the second half of the 18th century. Excavated layer contained human bones from destroyed burials. Gravel sterile soil was reached in the test pit at a depth of about 50 cm. Human bones were found in test pits 1 and 5. Some of the burials were probably destroyed in erecting the existing buildings. The dating of these burials is not clear.

Tomas Ivanauskas

Plungės Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios aplinka

2011 m. gegužės 18 d. Plungės Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios pastatų komplekso (UK 28059) vizualinėje zonoje, 225 m ilgio suprojektuotos elektros kabelio trasos vietoje palei Babrungo ir Vytauto gatves vyko žvalgomieji tyrinėjimai.

Remiantis istoriniais duomenimis, Plungės bažnyčios istorija gali būti suskirstyta į 3 etapus. Žinoma, kad pirmosios bažnyčios fundacija paskirta dar 1570 m., tačiau nėra išlikusių duomenų, kuriais remiantis būtų galima nusakyti, kaip atrodė buvusi bažnyčia. Žinoma, kad pirmoji katalikų bažnyčia Plungėje egzistavo 1617 m. Antroji Plungės bažnyčia buvo medinė, pastatyta 1797 m., suteikiant Šv. Jono Krikštytojo vardą. Bažnyčia nugriauta 1934 m. Nuo 1899 m. pradėta rūpintis naujosios mūrinės Plungės bažnyčios statyba. Vieta parinkta šalia 1797 m. pastatytos medinės bažnyčios ir šventoriuje stovėjusios mūrinės varpinės. 1902 m. pagal S. Stulginskio parengtą projektą buvo pradėta statyti dabartinė Plungės Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia. 1902 m. buvo išmūryti tik bažnyčios pamatai, o iki 1915 m. sienos išmūrytos iki langų. Bažnyčia statyta iki 1933 m. Iki 1936 m. naujoji bažnyčia veikė sklandžiai, kol varpinėje kilus gaisrui bažnyčia buvo stipriai apgadinta, net buvo

1 pav. Tyrimų vieta. T. Ivanausko brėž.

Fig. 1. The investigated area.

svarstoma ją nugriauti. Nusprendus bažnyčią rekonstruoti, 1939 m. plečiant bažnyčią, prie jos buvo pristatytas mūrinis parapijos pastatas, o bažnyčios vidus buvo įrenginėjamas iki 1940 m. Bažnyčia priskiriama neoromaniniam architektūros stiliui, planas lotyniško kryžiaus formos.

2011 m. vykdytų tyrinėjimų metu projektuojamo elektros kabelio vietoje buvo ištirti 5 2x1 m dydžio šurfai – iš viso 10 m^2. Palei Babrungo g. ištirtuose šurfuose 1 ir 2 fiksuotas iki 2 m storio sluoksnis archeologinės vertės neturi. Šurfuose 3–5, tirtuose palei Vytauto g., aptiktos žmogaus skeleto dalys – šurfe 3 50 cm gylyje fiksuotas suardytas palaidojimas, šurfe 4 – 40 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Šurfe 5 rasti pavieniai žmogaus kaulų fragmentai. Šurfe 4 40 cm gylyje aptikti vidutinio dydžio akmenys – 43x42 cm, 19x12 cm, 42x30 cm, 34x30 cm, 26x21 cm, 15x13 cm. Dėl mažos tyrimų apimties tiksliai nustatyti akmenų paskirtį sudėtinga, tačiau galima daryti prielaidą, kad tai galėtų būti ankstesnės tvoros ar bažnyčios komplekso statinių pamatai.

2011 m. archeologinių tyrimų duomenys leidžia teigti, kad Plungės XVI–XVIII a. kapinių bažnyčios šventoriuje ribos yra gerokai didesnės negu mūrine tvora apjuosta teritorija aplink dabartinę bažnyčią. Į šią teritoriją patenka Vytauto g., kuri, matyt, buvo suformuota XX a. 3–4 dešimtmečiais, pastačius naują bažnyčią ir mūrinę tvorą. Šurfuose archeologinių radinių neaptikta.

The Excavation in the Vicinity of the Building Complex of Plungė Church of St. John the Baptist

Five 2 x 1 m tests pits were excavated (Fig. 1) on a planned power line route. Based on historical data, the history of Plunge's church can be divided into three phases. The first church foundation was laid in 1570, but no data is available to describe it. The second church was built from wood in 1797 and given the name of St. John the Baptist. This church was demolished in 1934. The construction of the present brick church began in 1902 and was finished in 1933. A layer up to 2 m thick with no archaeological value was discovered in test pits 1 and 2. Human bones from destroyed burials were found at a depth of 40–50 cm from the present ground's surface in test pits 3–5 (Fig. 2). Six medium-sized stones were discovered in test pit 4. Unfortunately, this small scale investigation could not determine the exact purpose of the stone structure, but it was presumably a fence or building foundation. The investigation suggests that Plunge cemetery was much larger during the 16th–18th centuries than the area enclosed by the brick fence surrounding the present church.

2 pav. Šurfe 4 aptiktas suardytas palaidojimas. T. Ivanausko nuotr.

Fig. 2. The destroyed burial discovered in test pit 4.